

ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Библиотечно-информационни науки

Том 16, 2024

ANNUAL OF SOFIA UNIVERSITY “ST. KLIMENT OHRIDSKI”

FACULTY OF PHILOSOPHY

Library and Information Science

Volume 16, 2024

ЧЕТЕНЕ, БИБЛИОТЕКАРИ И ТВОРЧЕСКО ПИСАНЕ

ПОЛИ МУКАНОВА

Поли Муканова. ЧЕТЕНЕ, БИБЛИОТЕКАРИ И ТВОРЧЕСКО ПИСАНЕ.

Идеята на текста е да представи първия курс по „Творческо писане за библиотекари“ в България с насоченост към библиотечните специалисти – работещи в институциите на паметта и обучаващи се в тази сфера. Акцент е поставен върху проведено анкетно проучване с участниците, в което се засяга връзката на творческото писане с библиотерапията. Целта е да се изтъкне възможността на библиотечните специалисти да покажат своите творчески заложби и по този начин да допринесат за авторитетността на институцията библиотека. Така ще стане ясно, че библиотекарите могат да участват със собствено творчество както в събитийния живот на библиотеките, така и са отворени към компетентно усъвършенстване на своите писателски умения.

Ключови думи: четене; библиотека; библиотекари; творческо писане; анкетно проучване. библиотерапия

Polly Mukanova. READING, LIBRARIANS AND CREATIVE WRITING.

The idea of the text is to present the first course on “Creative Writing for Librarians” in Bulgaria aimed at library specialists – working in memory institutions and training in this field. Emphasis is placed on a survey conducted with the participants, which touches on the relationship between creative writing and bibliotherapy. The aim is to highlight the opportunity for library specialists to show their creative talents and thus contribute to the authority of the library institution. This will make it clear that librarians can participate with their own creativity both in the eventful life of libraries and are open to competent improvement of their writing skills.

Keywords: reading; library; librarians; creative writing; survey; bibliotherapy

*На доц. д-р Ели Попова – с пожелание все така неспирно,
посветено и вдъхновено да изследва четенето и библиотеките!*

УВОД

В своето дълголетно съществуване библиотеките освен хранилища на знание, са и вдъхновители за откривателства, както и двигатели за творческо развитие. Във времена на стремглаво навлизане на изкуствения интелект във всички сфери на обществения живот, творчеството също се превръща в застрашена територия. В България повече от две десетилетия – от средата на 90-те години на XX век, е утвърдено академичното преподаване на творческо писане. Доайен в това отношение е Софийският университет. В най-стария български университет се провеждат курсове както в бакалавърска степен, така и към самостоятелната магистърска програма „Литературата – творческо писане“¹. Институционалното канализиране на творческото писане в академичното русло дава и сериозни заявки за пълноправното му битуване редом с другите дисциплини, което в световен контекст отдавна е факт. И в историята на българските библиотеки изявени писатели са оглавявали институцията на паметта (Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“) – Петко Р. Славейков и Пенчо П. Славейков, Стилиян Чилингиров, Орлин Василев, Петър Караангов и в по-новата история – Кирил Топалов².

Ролята на библиотеките като обществени медиатори, които проправят пътя на знанието до човечеството, до всеки отделен индивид, определя тяхното фундаментално влияние върху прогреса в културата, цивилизационното развитие и историята на човешкия вид.

„ТВОРЧЕСКО ПИСАНЕ ЗА БИБЛИОТЕКАРИ“: ПРОГРАМА И ДЕЙНОСТИ

Обект на настоящото проучване е първият в България курс по „Творческо писане за библиотекари“ с насоченост към библиотечните специалисти – работещи в институциите на паметта и обучаващи се в тази сфера³. Целта на

¹ **Магистърска програма:** Литературата – творческо писане. Във: *Факултет по славянски филологии* [онлайн]. Достъпно от: <https://slav.uni-sofia.bg/magistarska-programa-literaturata-t/>.

² Подробна информация за директорите в най-старата библиотека в следосвобожденска България, може да се проследи в: **Симеонова, Ружа, Христова, Боряна.** *Българската национална библиотека и нейните директори (1879–2009)*. София: Христо Ботев, 2009, 184 с.

³ Лекторът на обучението Поли Муканова е магистър по *Творческо писане (СУ)* и доктор по *Книгознание, библиотекознание и библиография – История на книгата (СУ)*, ав-

това изследване е да се представи проведеното обучение на библиотекарите, като се изтъкне възможността библиотечните специалисти да покажат своите творчески заложби и по този начин да допринесат за авторитетността на институцията библиотека. Така ще стане ясно, че библиотекарите могат да участват със собствено творчество както в събитийния живот на библиотекарите, така и са отворени към компетентно усъвършенстване на своите писателски умения⁴. Акцент е поставен върху проведеното анкетно проучване с участниците, което дава обратна връзка за смисъла и резултатите от инициативата, както и по-широк контекст във връзка с терапевтичната роля на творческите практики и четенето.

Курсът по „Творческо писане за библиотекарите“ бе реализиран институционално от Центъра за продължаващо обучение към Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) в периода 29–31 март 2024 г. Както вече бе отбелязано появата на такава възможност на библиотекарите да излявят и надградят своите писателски умения не бе имала свои примери в последните години⁵. Обръщането на ролята на библиотекарят изцяло в услуга на потребителите на информационни ресурси и основно ядро в организационната пирамида по отношение на творчески срещи с автори на художествени произведения, омаловажава ролята им на автономни създатели на творчество. Това е лесно проследимо във всички обучения, насочени към библиотечно-информационните специалисти⁶ (снимка 1). Самите регионални библиотеки с техния потенциал и ресурс да „осигуряват библиотечно-информационното обслужване на цялото население без никакви ограничения... успяващи да разгърнат

торка на пет художествени книги (поезия и кратка проза), както и на две книги, издадени в Р Северна Македония. Достъпно от: https://bg.wikipedia.org/wiki/Поли_Муканова

⁴ Това ще допринесе и за кариерното развитие на библиотечния персонал. Вж. специализираните и дългогодишни проучвания на **Ели Попова** по темата, които обзорно могат да бъдат проследени в: *Авторите. База данни за научната дейност на Софийски университет „Св. Климент Охридски“*. Достъпно от: <https://authors.uni-sofia.bg/AuthorPublications.aspx?id=f6ca3db6-725b-4f95-a0a0-d93144019951>.

⁵ Изключение прави антологията: **Непредизвикано: антология библиотечно творчество**. София: Нац. библ. „Св. св. Кирил и Методий“, 2016, в която са включени художествени произведения на библиотечни специалисти: Корнелия Благоева, Петър Величков, Ганчо Ганчев, Любомир Георгиев, Бисера Дживодерова, Диана Кирилова, Румяна Лазарова, Мариана Максимова, Мария Мирчева–Деянова, Соня-Хени, Илга Тодорова, Даниела Лука Тонева, Мария Тотевска, Иван Добромиров.

⁶ Единственото представяне на резултатите от курса „Творческо писане за библиотекарите“ бе в международна среда пред италиански колеги от Университета в Парма, обучаващи библиотекарите. Посещението бе реализирано по проекта “Improving Transliteracy Skills through Serious Games – TLIT4U” с ръководител доц. д-р Марина Енчева (завършила своята бакалавърска, магистърска и докторска степен в катедра „Библиотечнознание, научна информация и културна политика“ на СУ). TLIT4U, Teaching and Learning using Serious Games. In: *TLIT4U Parma training school Program, 18–24 April 2024, University of Parma „Scienze e Tecnologie“* [online]. [19 Nov 2024]. Available from: <https://www.ce.unipr.it/TLIT4U/>.

впечатляващи и устойчиви инициативи, кампании, услуги, събития, проекти, посветени на насърчаване на четенето....⁷ биха били мощен генератор в създаването, мотивирането и иницирането на курсове по творческо писане за библиотекари. Така условията за развитие на утвърдената творческа дейност от библиотеките в услуга на потребителите, ще придобие и друга оптика – в компетентностно усъвършенстване на пишещите библиотекари и служители, които работят в организационната структура на институцията на паметта.

Идеята на учебното съдържание за тридневния курс по „Творческо писане за библиотекари“ бе разработването му в няколко аспекта: с въвеждащи лекции; участие на гост-лектори и литературни пленери за самостоятелна работа по писане на художествен текст съобразно регламент. Целта е изявените гостуващи автори да предадат своя опит в създаването на художествена литература по метода *learning by doing*, въведен и апробиран от американския философ и реформатор на образованието Джон Дюи. Семинарът заложи и на четенето на собствени произведения пред аудитория. Завършекът на проведеното обучение бе с анкетиране на участниците и връчване на сертификати.

Първият ден от курса включва регистрацията и откриване, след което – среща с изявен представител на литературата, а именно Владимир Левчев – доктор на УниБИТ, поет, писател, преводач и преподавател в Американския университет в България по *Творческо писане*⁸. По време на срещата писателят изнесе въвеждаща лекция по проблематиката на творческото писане, последвана от дискуссионна част, в която аудиторията получи възможността да зададе въпроси. В програмата на курса бе заложена и теоретична лекция, обхващаща различните жанрове, целите, стратегията, стилът и публичността на писането на художествени текстове. След това курсът включи работа с художествени средства – първоначално участниците се запознават с тропи, стилистични фи-

⁷ **Попова**, Ели. Книгата и четенето като акценти в уебсайтовете на регионалните библиотеки (Проучване). В: *Женските лица на историята. Сб. в чест на Красимира Даскалова*. Състав. Валентина Миткова и Илко Пенелов. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2024, 486 с.

⁸ **Levchev**, Vladimir. In: *American University in Bulgaria* [online]. [19 Nov 2024]. Available from: <https://www.aubg.edu/professors/levchev-vladimir/>. Темата на дисертацията му е „Документални източници и символна визуализация на масонството“ с научни ръководители: доц. д-р Васил Загорев и проф. д-р Николай Палашев, защитена през 2018 г. в катедра „Библиотечни науки“, Факултет по библиотекознание и културно наследство, УниБИТ. Достъпно от: <https://drive.google.com/drive/folders/1NqIQoJVeWtwyz8XsFEN-5Q8qQvvkWWr7>. Любомир Левчев също е учил „Библиотекознание и библиография“ в Софийския университет при проф. Тодор Боров и през 2009 г. е поканен от катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ (СУ) да сподели своите впечатления като студент на проф. Боров по повод изданието: **Боров**, Тодор. *Избрани страници*. Състав. и науч. ред. Татяна Янакиева. София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2009; **Тодор Боров** – и книгознанието е наука! В: *Софийски университет* [онлайн]. Достъпно от: https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/layout/set/print/novini/arhiv/arhiv_na_goreschi_novini/todor_borov_i_knigoznaniето_e_nauka

гури и похвати. Последва теоретична лектория, служеща като база за работа с литературни текстове – а именно разглеждане на съвременните тенденции в българската поезия – стилови похвати, изразни средства и литературни тропи. Финалните две занимания от първия ден на курса включват практическа работа – четене на авторски текстове от участниците, с цел запознаване с тяхното творчество и жанрова насоченост, а след това практикум *Литературен пленер 1* – писане по зададена тема (снимка 2).

Ден втори започва с темата за стила – авторския почерк – с разглеждане на характерни представители, видове и тенденции. Срещата с изявен представител на литературата този път е с поетесата, писателка и преводач Лидия Димковска от Република Северна Македония⁹. Авторката живее от 20 години в Словения и разговорът с нея бе проведен онлайн. В него Димковска разказа за своя творчески път, писателския процес и за професионалното си развитие в литературата. Писателката има и докторат по румънска литература – това провокира интерес сред участниците за въпроси и дискусия.

След теоретично въвеждане в съвременните тенденции в българската проза и запознаване с кратките жанрове като фрагмент, афоризъм, импресия, участниците са въввлечени в уъркшоп: работа с текст, включваща практики на редактиране. В проведения втори *Литературен пленер* курсистите пишат свои текстове по определена тема и с различен ракурс от гледна точка на разработваните персонажи, а в края на деня имат възможност да представят и дискутират написаното на *Кръгла маса* с жанров разбор.

Последният ден от курса по „Творческо писане за библиотекари“ започва с въвеждаща лекция относно съвременните тенденции в литературата – какво се търси и чете. След това са представени различни литературни сайтове, платформи и фестивали в България и чужбина. Крайна задача е третият *Литературен пленер*, отново съпроводен от писане по зададена тема, четене на глас пред аудитория на написаното по време на обучението в т.нар. литературни пленери и *Кръгла маса*. На третия ден бе проведена и творческа среща с поетесата, носителка на престижната френска награда за поезия „Гийом Аполинер“ Аксиния Михайлова. Поетесата е завършила своето образование първоначално в Държавния библиотекарски институт със специалност „Научна информация“ (1984), а след това се е дипломирала като филолог (българска и френска филология в СУ). Михайлова разказа с въодушевление за годините, прекарани в ДБИ и двугодишният ѝ стаж в *Справочния отдел* на Областната библиотека в Шумен в периода 1984–1986 г.¹⁰ Аудиторията провокира по-

⁹ **Лидия** Димковска. В: *Уикипедия* [онлайн]. Достъпно от: https://bg.wikipedia.org/wiki/Лидия_Димковска.

¹⁰ **Аксиния** Михайлова. В: *Уикипедия*. Достъпно от: https://bg.wikipedia.org/wiki/Аксиния_Михайлова, както и в: *Жанет 45. Автори*. Достъпно от: <https://janet45.com/np/authors/4725-аксиния-михайлова>. Подобно въодушевление по повод библиотечното образование и стимул за по-нататъшната професионална писателска кариера споделя Здравка

етесата с множество въпроси относно творческия процес и вдъхновението. Курсистите бяха заплени от своеобразния поетичен рецитал, който направи Михайлова.

Съобразно изпълнените задачи в рамките на трите литературни пленери, активното участие в дискусиите и теоретична подготвеност от лекционната част на курса, участниците получиха сертификат от ЦПО към УниБИТ за придобитите умения по „Творческо писане за библиотекари“. Курсистите бяха приветствани от проф. д.ик.н. Стоян Денчев – дългогодишен ректор на УниБИТ и председател на Съвета на настоятелите на Университета. Със сертификати бяха почетно удостоени и тримата гост-лектори – утвърдени поети с международна известност.

АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ

По време на курса бе проведена анкета на тема „Творческо писане за библиотекари – библиотерапевтични подходи“, засягаща библиотерапията, творческото писане и четенето на художествена литература като терапевтично средство.

Емпиричното изследване е реализирано през март 2024 г. в рамките на курса с участниците, сред които библиотекари от Регионалните библиотеки във Велико Търново и Хасково, както и със студенти, изучаващи библиотечно-информационни специалности в УниБИТ. Проучването е разпространено чрез онлайн анкета в Google Forms.

Анкетата е попълнена от всички деветнадесет участници със 100% представителна извадка. В тематично отношение проучването обхваща две секции, както следва: общи въпроси – демографски профил на респондентите и въпроси относно проведеното обучение, творческото писане и терапевтичния потенциал на четенето. Формулярът се състои от следните въпроси и отговори¹¹:

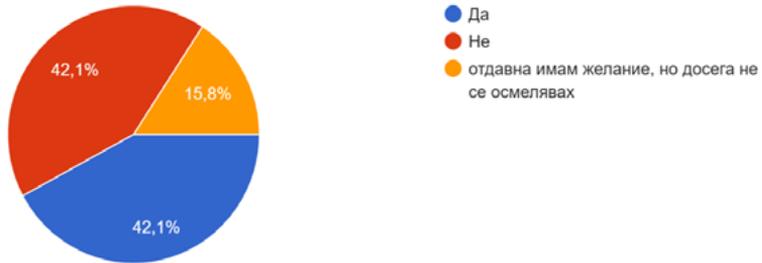
На първия въпрос: *Участвали ли сте в курс по Творческо писане досега?* 42,1% от анкетираните отговарят с отговор „да“, още 42,1% с отговор „не“, а останалите 15,8% споделят, че са проявявали желание да посетят такъв курс, но до този момент не са се осмелявали да го направят (фиг. 1).

Евтимова. Известната авторка споменава и своята преподавателка Нина Шуманова, която ѝ е направила силно впечатление „своя духовен аристократизъм, богата култура, човечност и топлота бе станала пример за мен – как трябва да се държи всяка жена, за да създаде атмосфера на разбиране и мотивация за постигане на високи резултати. Тя ни преподаваше по справочно-библиографска работа. Нейните лекции и упражнения бяха най-интересни за мене“. Повече за този ценен спомен в статията: **Ефтимова**, Здравка. Спомени за Библиотекарския институт. В: *Библиотека*, 2024, № 5, с. 110–111. (по повод 70-годишнината на списанието); Същата публикация и в: *Библиотека*, 2005, № 5, с. 76–77.

¹¹ В диаграмите се посочва оригиналната номерация на анкетата.

1. Участвали ли сте в курс по Творческо писане досега?

19 отговора

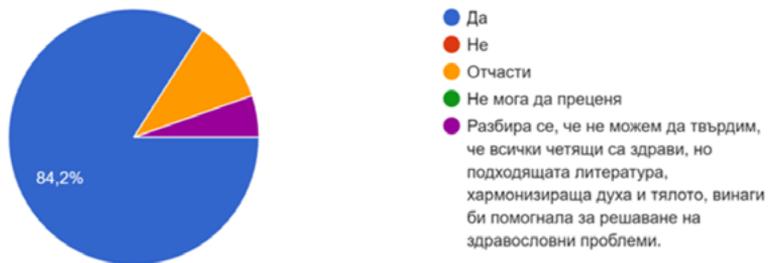

Фиг. 1. Участие в курсове по Творческо писане

На втория и третия въпрос, по-голямата част от анкетираните потвърждават терапевтичният ефект на четенето и писането на художествена литература (фиг. 2 и 3).

2. Според Вас четенето на художествена литература може ли да има терапевтичен ефект?

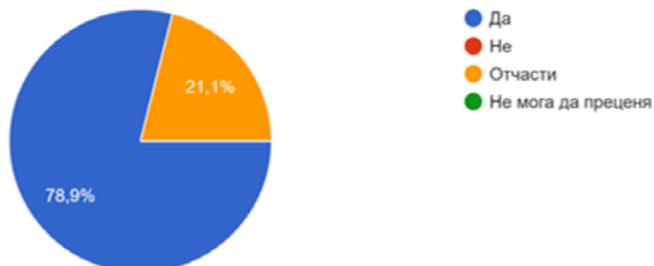
19 отговора

Фиг. 2. Терапевтичният ефект на четенето.

3. Според Вас писането на художествени произведения може ли да има терапевтичен ефект?

19 отговора

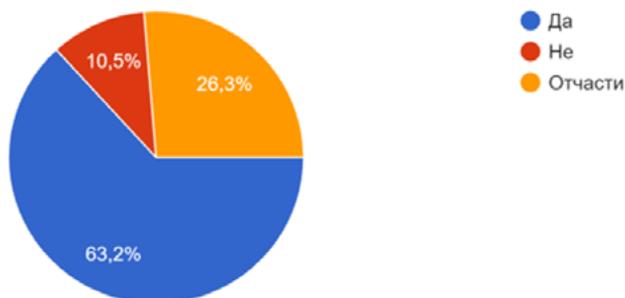

Фиг. 3. Терапевтичният ефект на писането

На четвъртия въпрос: *Знаете ли какво е библиотерапия?*, 63,2% от участниците отговарят с отговор „да“, 26,3% с отговор „отчасти“, а 10,5% с „не“ (фиг. 4).

4. Знаете ли какво е библиотерапия?

19 отговора

Фиг. 4. Информираност за библиотерапията

Утвърдителните отговори се дължат на преподаването на „Библиотерапия“ в УниБИТ, а голяма част от участниците са студенти или негови възпитаници, както и на традиционно провежданите обучения от ББИА като „Тренингово обучение за консултанти по библиотерапия“ с лектори Дончо Донев и Минчо Николов¹².

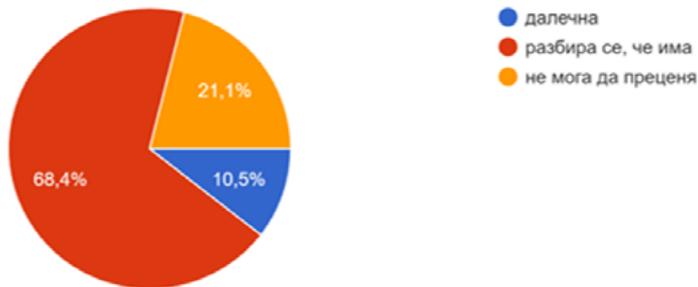
Петият въпрос представя връзката между библиотерапията и творческото писане – като мнозинството от респондентите (68,4%) я потвърждават, а 21,1% заявяват, че не могат да преценят дали има връзка между двете, едва 10,5% отричат близостта им (фиг. 5).

Шестият въпрос е с отворен отговор и е свързан с петия – *В какво според Вас се изразява връзката между творческото писане и библиотерапията?* Тук допирните точки между различните отговори са в изразяването на емоции чрез писане, освобождаването от негативни мисли и писането като средство за разсейване и забравяне на негативните мисли.

¹² **Тренингово обучение за консултанти по библиотерапия.** Лектори Дончо Донев, Минчо Николов. В: *Българска библиотечно-информационна асоциация* [онлайн]. Достъпно от: <https://www.lib.bg/train/ЦПОБ/Модули-и-курсове/Услуги/286-Тренингово-обучение-за-консултанти-по-библиотерапия>.

5. Според Вас, има ли връзка между библиотерапията и творческото писане?

19 отговора

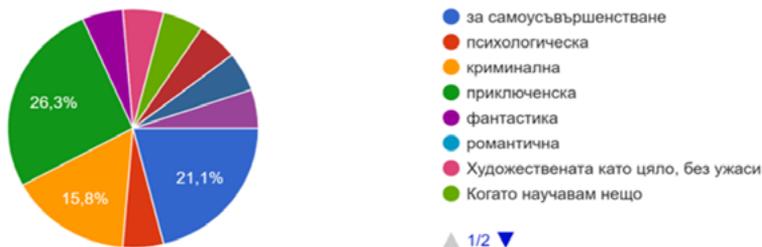

Фиг. 5. Връзката между библиотерапията и творческото писане

На седмия въпрос: **Има ли тип литература, която ви кара да се чувствате добре?**, с най-висок процент са приключенската, криминалната и литературата за самоусъвършенстване. Сред жанровете, които са слабо засегнати са романтичния, фантастичния, сатиричната литература и мемоаристиката (фиг. 6).

7. Има ли тип литература, която ви кара да се чувствате добре?

19 отговора

Фиг. 6. Благотворното въздействие на литературата.

В следващия въпрос респондентите посочват заглавия, които препрочитат с терапевтична цел. Някои от тях, респективно на отговорите в предишния въпрос, са „Здравето е в главата, а не в аптеката“ (Александър Свияш), „Вашите слаби места“ (Уейн Дайър), „Човекът в търсене на смисъла“ (Виктор Франкъл), Джо Витале, „Животът. Инструкции за употреба“; „Открий съдбата си“, третата книга от поредицата „Монахът, който продаде своето ферари“ (Робин Шарма); както и книгите на Лиз Бурбо; от приключенските: „Бялата ръкавица“ (Майн Рид) и криминалната „Парфюмът“ (Патрик Зюскинд).

В унисон с темата на проучването е и въпрос номер девет, анкетираните споделят стратегиите си за преодоляване на стреса по време на пандемията –

четенето е един от най-честите отговори, следван от общуването с близките, вглъбяването в творчеството и семейството.

На десетия въпрос, **Как достигате до новите книги най-често?**, малко повече от половината участници в анкетата заявяват (57,9%), че най-често достигат до нови заглавия, като ги купуват. Малко над 20% ги заемат от библиотеки, а само 10,5% достигат до тях чрез интернет и електронни ресурси – например сайта *Моята библиотека*, популярен като *Читанка*¹³ (фиг. 7).

10. Как достигате до новите книги най-често?

19 отговора

Фиг. 7. Достъп до новите книги

Въпрос номер единадесет, **Вие пишете ли художествени текстове?**, 42,1% отговарят с „да, понякога“, 26,3% споделят, че са го правили преди, а малко над 20% казват, че пишат художествени текстове често (фиг. 8).

11. Вие пишете ли художествени текстове?

19 отговора

Фиг. 8. Писане на художествени текстове

В дванадесетия въпрос, относно четенето пред публика, 36,8% от респондентите заявяват, че го намират за разговарващо, а 21,1% предпочитат инди-

¹³ *Моята библиотека* [онлайн]. Достъпно от: <https://chitanka.info/>.

видуалния прочит, още 21,1% го намират за стресиращо, а 15,8% са безразлични към четенето пред аудитория (фиг. 9).

12. Как възприемате четенето пред публика?

19 отговора

Фиг. 9. Публични участия – четене пред аудитория

В последния, тринадесети въпрос, участниците в курса по „Творческо писане за библиотекари“ споделят впечатленията си от него. Всички отзиви са позитивни и в повечето от тях анкетираните определят курса като информативен, образователен, интересен и разтоварващ.

БИБЛИОТЕРАПЕВТИЧНИ ПОДХОДИ, ПРИЛОЖЕНИ В КУРСА „ТВОРЧЕСКО ПИСАНЕ ЗА БИБЛИОТЕКАРИ“

В проведената анкета бе засегната темата за терапевтичния потенциал на четенето. Библиотерапевтичните методи, приложени в курса по „Творческо писане за библиотекари“ са два: 1) методът на творческото изразяване и този на 2) четене на глас¹⁴.

На следваща позиция се откроява една от първите дейности в програмата на курса – четенето на авторски текстове от участниците. То помага за подобряване на способностите за четене пред публика, с които половината участници имат известни затруднения според анкетно проучване, проведено по време на курса. Чрез тази дейност се изпълнява една от задачите на библиотерапията – *развитието на комуникативните умения*.

На второ място се явява задачата по творческо писане и четене на глас – участниците имат на разположение определено време, в което да напишат кратка история от личния си житейски опит, която след това да прочетат на глас. В тази дейност се припокриват и двата метода. От една страна, чрез креативното писане се развиват мисловният и творческият процес. От друга, то помага на пишещия да осмисли написаното преживяване по рационален

¹⁴ Ефтимова, Събина. *Библиотерапия: теория и практика: Учебник*. София: За буквите – О писменехъ, 2023, с. 35–36.

начин, тъй като то трябва да бъде лесно разбираемо за аудиторията по време на четенето на глас. В резултат от усилията за представянето на събитията точно и ясно пред останалите участници, те стават по-ясни и възприемчиви за самия пишещ.

В проведеното анкетно проучване, по-голямата част от участниците потвърждават връзката между творческото писане и библиотерапията и смятат, че четенето и писането на художествена литература има терапевтичен ефект. Втората половина от задачата – *четенето на глас* – развива на първо място комуникационните и социалните умения и на второ, помага при реализирането на две от целите на библиотерапията – предприемане на стъпка към разкриване на чувствата и мислите на индивида пред хора, което подпомага преодоляването на тенденцията за самоизолация и чувството за самота, и осъзнаването на възможността за повече от едно решение на даден проблем, за което подпомагат различните мнения на участниците.

Успешно приложените методи, изпълнените задачи и постигнатият ефект от библиотерапията в курса по „Творческо писане за библиотекари“ са един пример за това колко достъпна и бързо приложима всъщност е тя и колко полезно може да бъде постигането дори само на няколко от нейните цели за всеки човек. Ето как творческото писане и библиотерапията пресичат своите пътища на академичното поприще и допринасят за продуктивност както в създаването на текстове, така и в личностното възприемане на ролята на писането в живота на всеки от нас.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обучението продължава през целия живот и всяка стъпка по пътя на самоусъвършенстването допринася за личностно благополучие и удовлетвореност. В случая с развиването на уменията на библиотекарите по творческо писане – процесът е двустранен – по компетентностно развитие на личността и принос в обществената мисия на библиотекаря. Последната се изразява в авторитетността на институцията библиотека, чийто представител е библиотекарят и едновременно с това като носител на общочовешките послания на литературата в социума.

Проведеният курс направи малка, но сигурна стъпка за промяна в нагласите и наложените стереотипи и затвърждава пълноправната роля на участниците в създаването на художествена литература. Успешността на обучението е атестат за бъдещо апробиране на методиката и в курсове по линия на Българската библиотечно-информационна асоциация, също и като избираема дисциплина във висшите училища, които обучават библиотечно-информационни специалисти.

ЦИТИРАНИ ИЗТОЧНИЦИ:

- Аксиния** Михайлова. В: *Уикипедия* [онлайн]. Достъпно от: https://bg.wikipedia.org/wiki/Аксиния_Михайлова; В: *Жанет 45* [онлайн]. *Автори*. Достъпно от: <https://janet45.com/np/authors/4725-аксиния-михайлова>.
- Ефтимова**, Събина. *Библиотерапия: теория и практика : Учебник*. София: За буквите – О писменехъ, 2023, 269 с.
- Моята библиотека* [онлайн] [прегледан на 15.11.2024]. Достъпно от: <https://chitanka.info/>.
- Непредизвикано: антология библиотечно творчество*. София: Нац. библ. Св. св. Кирил и Методий, 2016.
- Попова**, Ели. Книгата и четенето като акценти в уебсайтовете на регионалните библиотеки (Проучване). В: *Женските лица на историята*. Сб. в чест на Красимира Даскалова. Състав. Валентина Миткова и Илко Пенелов. София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2024, с. 486–506.
- Симеонова**, Ружа, **Христова**, Боряна. *Българската национална библиотека и нейните директори (1879–2009)*. София: Христо Ботев, 2009, 184 с.
- Тренингово** обучение за консултанти по библиотерапия. Лектори Дончо Донеv, Минчо Николов. В: *Българска библиотечно-информационна асоциация* [онлайн] [прегледан на 15.11.2024]. Достъпно от: <https://www.lib.bg/train/ЦПОБ/Модули-и-курсове/Услуги/286-Тренингово-обучение-за-консултанти-по-библиотерапия>.
- Levchev**, Vladimir. In: *American University in Bulgaria* [online]. Available from: <https://www.aubg.edu/professors/levchev-vladimir/>. [Viewed 19 Nov 2024].

REFERENCES

- Aksinia** Mihaylova. V: *Uikipedia* [onlayn]. Dostapno ot: https://bg.wikipedia.org/wiki/Aksinia_Mihaylova; V: *Zhanet 45* [onlayn]. *Avtori*. Dostapno ot: <https://janet45.com/np/authors/4725-aksinia-mihaylova>.
- Eftimova**, Sabina. *Biblioterapia: teoria i praktika : Uchebnik*. Sofia: Za bukвите – O pismenehy, 2023. 269 s.
- Levchev**, Vladimir. In: *American University in Bulgaria* [online]. Available from: <https://www.aubg.edu/professors/levchev-vladimir/>. [Viewed 19 Nov 2024].
- Moyata biblioteka* [online] [pregledan na 15.11.2024]. Dostapno ot: <https://chitanka.info/>.
- Nauchni** prinosi na dots. d-r Eli Popova. V: *Avtorite. Baza dannii za nauchnata deynost na Sofiyski universitet „Sv. Kliment Ohridski“* [online] [pregledan na 15.11.2024]. Dostapno ot: <https://authors.uni-sofia.bg/AuthorPublications.aspx?id=f6ca3db6-725b-4f95-a0a0-d93144019951>.
- Nepredizvikano: antologia bibliotечно творчество*. Sofia: Nats. bibl. Sv. sv. Kiril i Metodiy, 2016.
- Popova**, Eli. Knigata i cheteneto kato aktsenti v uebsaytovete na regionalnite biblioteki (Prouchvane). V: *Zhenskite litsa na istoriyata: Sb. v chest na Krasimira Daskalova*. Sastav. Valentina Mitkova i Ilko Penelov. Sofia: Univ. izd. Sv. Kliment Ohridski, 2024, s. 486–506.
- Simeonova**, Ruzha, **Hristova**, Boryana. *Balgarskata natsionalna biblioteka i neynite direktori (1879–2009)*. Sofia: Hristo Botev, 2009, 184 s.

Treningovo obuchenie za konsultanti po biblioterapia. Lektori Doncho Donev, Mincho Nikolov. V: *Balgarska bibliotечно-informatsionna asotsiatsia* [online] [pregledan na 15.11.2024]. Dostapno ot: <https://www.lib.bg/train//TsPOB/Moduli-i-kursove/Uslug-i/286-Treningovo-obuchenie-za-konsultanti-po-biblioterapia..>

Сн. 1. Представяне на курса „Творческо писане за библиотекари“ в Университета в Парма пред колеги библиотекари и студенти, обучаващи се в библиотечно-информационни специалности, април, 2024 г.

Сн. 2. Връчване на сертификата на гост-лектора Владимир Левчев за участието му в курса, март, 2024 г.